

THE DISCIPLINARY LIABILITY OF MILITARY PERSONNEL. MILITARY DISCIPLINE AND SPECIFIC DISCIPLINARY MISCONDUCTS

Andra Puran, PhD Student, Assist., University of Pitești, Postdoctoral Researcher at the "Titu Maiorescu" University of Bucharest

Abstract: The army of a state, by its structure, organization and mission, shows the degree of development and democratic character of that state. Military discipline is a necessary condition for the activity of Romanian military structures. Failing to comply with military discipline is liable to penalties. Disciplinary misconduct, as it is defined by the Regulation of military discipline, takes most of the definition of common law misconduct, highlighting the peculiarities given by the qualified subject and by the sources that impose obligations on the subject.

Key-words: military personnel, discipline, disciplinary misconduct, obligations, Regulation

1. Introducere

Armata Română este organizată și funcționează în mai multe structuri cu statut propriu. În ceea ce privește răspunderea disciplinară a militarilor din toate structurile armatei române, aplicabile sunt dispozițiile Legii nr. 80/1995¹, statutul cadrelor militare, și dispozițiile Regulamentului disciplinei militare², aprobat prin Ordinul ministrului Apărării Naționale nr. 64/2013³.

Sub incidența prevederilor Regulamentului disciplinei militare intră cadrele militare în activitate, soldații și gradații profesioniști, rezerviștii pe timpul concentrării sau mobilizării, elevii și studenții din instituțiile militare de învățământ de formare a cadrelor militare în activitate, denumiți pe parcursul acestui capitol militari⁴. De asemenea, conform Ordinului ministrului Afacerilor Interne nr. 116 din 24 iulie 2013 privind reglementarea unor măsuri în domeniul regimului disciplinar al militarilor din Ministerul Afacerilor Interne⁵, dispozițiile cuprinse în Capitolul I, secțiunile 1 și 2 și în Capitolele II, III, IV și VII din Regulamentul disciplinei militare se aplică și militarilor din Ministerul Afacerilor Interne, cu excepția dispozițiilor care reglementează în materii ce fac obiectul Ordinului ministrului administrației și internelor nr. 400/2004 privind regimul disciplinar al personalului din Ministerul Afacerilor Interne.

Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 400/2004 stabilește principiile și regulile procedurale ale cercetării disciplinare a polițiștilor, dar și organizarea și funcționarea

¹ Textul inițial a fost publicat în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 155 din 20 iulie 1995; legea a suferit o serie de modificări și completări.

² Publicat în Monitorul Oficial nr. 399 bis/03.07.2013.

³ Publicat în Monitorul Oficial nr. 399/03.07.2013.

⁴ Art. 1 alin. (2) din Regulamentul disciplinei militare.

⁵ Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 461 din data de 25 iulie 2013.

Consiliilor de judecată și de onoare pentru cadrele militare din MAI.

Prin cadre militare se înțelege, conform art. 1 din Legea nr. 80/1995, cetățenii români cărora li s-a acordat grad de ofițer, maistru militar sau subofițer, în raport cu pregătirea lor militară și de specialitate, în condițiile legilor speciale. Conform art. 4 din Statutul cadrelor militare, acestea se pot afla într-una dintre următoarele situații:

a) în activitate, când ocupă o funcție militară. Calitatea de cadru militar în activitate se menține și pe timpul cât acestea sunt eliberate din funcții pentru a urma diferite forme de pregătire în interesul serviciului, precum și atunci când sunt puse la dispoziție: în vederea încadrării sau trecerii în rezervă ori în retragere; pentru cazurile de boală stabilite prin hotărâre a Guvernului; pe timpul cât sunt în captivitate. Pot fi cadre militare în activitate persoanele care au cetățenie română și domiciliul în țară.

b) în rezervă, când nu ocupă o funcție militară, dar întrunesc condițiile prevăzute de lege pentru a fi chemate să îndeplinească serviciul militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați, iar la nevoie, în calitate de cadre militare în activitate;

c) în retragere, când, potrivit legii, nu mai pot fi chemate pentru îndeplinirea serviciului militar.

Soldații și gradații profesioniști constituie un corp distinct de personal militar, recrutat pe bază de voluntariat și situat la baza ierarhiei militare. Aceștia sunt angajați pe baza unui contract în funcții prevăzute în acest scop în statele de organizare a unităților militare, pe o perioadă determinată, în funcție de nivelul de pregătire, starea de sănătate și aptitudinile acestora pentru îndeplinirea îndatoririlor militare⁶.

2. Disciplina militară

Ca și în dreptul comun, disciplina militară⁷ este o condiție absolut necesară pentru desfășurarea activității structurilor armatei române. O definiție a disciplinei militare ne oferă art.2 din Regulamentul disciplinei militare care stabilește că aceasta constă în *“respectarea de către militari a prevederilor legale, a normelor de ordine și de comportament obligatorii pentru menținerea stării funcționale, îndeplinirea misiunilor specifice și buna desfășurare a activităților din armată” și constituie “unul dintre factorii determinanți ai capacității operaționale a armatei și se bazează atât pe acceptarea conștientă a normelor de comportament stabilite, cât și pe acordarea recompenselor și aplicarea sancțiunilor disciplinare”*.

Realizarea disciplinei militare se face prin: respectarea strictă a actelor normative în vigoare și a jurământului militar; întărirea coeziunii în cadrul structurilor militare și afirmarea spiritului camaraderesc; exigența față de sine și față de subordonați; aplicarea cu corectitudine și obiectivitate a măsurilor stimulative și a celor coercitive; desfășurarea activităților cu caracter preventiv și educativ, pe categorii de militari și individual; exemplul personal în

⁶ Art. 1 din Legea 384/2006 cu modificările și completările ulterioare.

⁷ Pentru analiza disciplinei militare a se vedea și L. Georgescu, *Răspunderea disciplinară a militarilor*, în ”Revista română de dreptul muncii”, nr. 3/2009, pp.78-83.

relațiile de serviciu și în societate⁸.

Pentru instituirea și păstrarea disciplinei militare sunt prevăzute următoarelor măsuri preventive⁹: a) exercitarea actului de comandă de către comandanți sau șefi; b) îndeplinirea întocmai și la timp a ordinelor, îndatoririlor și atribuțiilor funcționale de către subordonați; c) respectarea normelor de ordine interioară, de comportare ostășească și civică de către militari; d) asumarea răspunderii pentru faptele proprii de către tot personalul.

Regulamentul stabilește în concret¹⁰ care sunt direcțiile principale de acțiune pentru implementarea disciplinei militare: a) fundamentarea relațiilor funcționale din cadrul tuturor structurilor militare pe baza autorității legii și a regulamentelor militare, a ordinelor și dispozițiilor emise de autoritățile competente; b) adoptarea măsurilor preventive enunțate anterior pentru implementarea disciplinei militare; c) formarea convingerilor, la toate categoriile de personal, privind necesitatea și corectitudinea actului de comandă; d) promovarea unor atitudini corecte și ferme de către comandanții/șefii de la toate nivelurile ierarhice împotriva lipsei de profesionalism în planificarea, organizarea, desfășurarea, conducerea, evaluarea și controlul oricărei activități în cadrul structurilor militare; e) asigurarea cadrului organizatoric pentru instruirea și educarea întregului personal; f) promovarea exemplului personal pozitiv; g) informarea oportună a întregului personal cu privire la conținutul actelor normative nou- apărute, precum și la completările survenite în cele existente din domeniul disciplinei militare; h) aplicarea întocmai a prevederilor actelor normative.

Sunt prevăzuți, de asemenea, în Regulament și factorii care diminuează disciplina militară¹¹: a) neîndeplinirea de către comandanți/șefi a tuturor responsabilităților și atribuțiilor pe linia prevenirii și sancționării faptelor incompatibile cu calitatea de militar, încercarea de a ascunde abaterile disciplinare săvârșite de către subordonați sau de a diminua gravitatea acestora; b) subminarea coeziunii structurilor militare și/sau a coeziunii dintre diferitele categorii de personal; c) tolerarea unor manifestări, atitudini, acțiuni denigratoare sau discriminatorii în rândul personalului; d) lipsa de fermitate, ineficiența aplicării sancțiunilor disciplinare, precum și inconsecvența acțiunilor educativ-preventive; e) nivelul de trai al personalului subordonat; f) cunoașterea insuficientă a subordonaților; g) lipsa de profesionalism.

Obligația de informare a personalului militar și de implementare a disciplinei militare revine comandanților sau șefilor structurilor militare, după caz. Deasemenea, aceștia răspund și de aplicarea normelor de disciplină militară în structurile pe care le comandă.

Regulamentul disciplinei militare¹² instituie pentru comandanți sau șefi o serie de obligații ce decurg din calitatea lor și potrivit funcției pe care o dețin: a) să cunoască și să

---

⁸ Art. 3 alin.(1) din Regulamentul disciplinei militare.

⁹ Art. 3 alin. (2) din Regulament.

¹⁰ În art. 3 alin. (3).

¹¹ Art. 4 din Regulament.

¹² Art. 6 alin. (3) din Regulament.

aplice, în toate împrejurările, îndatoririle ce îi revin conform actelor normative privind disciplina militară; b) să ia decizii, să le exprime prin ordine scurte, clare și precise, să asigure condițiile necesare îndeplinirii acestora și să urmărească executarea lor, asumându-și întreaga răspundere privind disciplina militară; c) să cultive și să dezvolte la subordonați sentimentul demnității și onoarei militare, răspunderea personală față de îndeplinirea atribuțiilor funcționale și a ordinelor primite, respectarea prevederilor actelor normative; d) să ordone executarea unor acțiuni numai în temeiul dispozițiilor legale; e) să respecte drepturile și libertățile fundamentale ale subordonaților, precum și personalitatea și demnitatea acestora; f) să rezolve cererile subordonaților în limitele competențelor pe care le are sau să raporteze ierarhic când acestea depășesc posibilitățile sale de soluționare; g) să fie principial, drept și exigent în relațiile de serviciu cu subordonații și în aprecierea activității lor; h) să fie exemplu pozitiv pentru subordonați în toate împrejurările; i) să aplice măsuri ferme pentru prevenirea și combaterea faptelor care afectează disciplina militară; j) să acorde recompense și să aplice sancțiuni disciplinare în concordanță cu competențele conferite de Regulamentul disciplinei militare; k) să analizeze starea disciplinei militare la termenul prevăzut prin reglementările în vigoare sau ori de câte ori este nevoie și să ia măsurile ce se impun; l) să permită subordonaților să își justifice faptele ce le sunt imputate.

Nu numai comandanții au obligații în ceea ce privește disciplina militară, ci și ceilalți militari au obligația de a cunoaște toate drepturile și îndatoririle ce le revin conform legislației speciale. De asemenea, aceștia au obligația de a respecta ordinele date de comandanți sau șefi, cu excepția, instituită de art. 7 alin. (2) din Regulament, situației în care ordinele nu sunt date în forma prevăzută de lege și contravin legislației în vigoare, obiceiurilor războiului și convențiilor internaționale la care România este parte.

Acest caz este unul de nerăspundere disciplinară, explicat în doctrină prin teoria “baionetelor inteligente” prin care subordonaților li se dă dreptul și li se instituie, în același timp, obligația de a aprecia legalitatea ordinelor și misiunilor primite și de a nu le executa pe cele ilegale deoarece și-ar atrage răspunderea juridică. În acest sens se precizează, atât în legislație cât și în practica judiciară că, dacă subordonatul a acționat conform instrucțiunilor unui superior ierarhic, nu-l va degaja de responsabilitatea sa, însă va putea fi considerat ca un motiv de diminuare a pedepsei¹³. În caz de ordin ilegal, militarii sunt obligați să raporteze acest aspect comandantului sau șefului imediat superior al celui care a dat ordinul.

O altă obligație instituită de Regulament în sarcina militarilor este de a raporta comandantului sau șefului orice abatere disciplinară despre care au cunoștință. Această obligație cade și în sarcina celui care a săvârșit o asemenea faptă.

Pentru menținerea disciplinei militare, periodic, la fiecare structură militară, comandantul sau șeful analizează starea disciplinei militare¹⁴. Scopul analizei stării disciplinei militare este de a stabili modul în care este influențat procesul de instrucție și învățământ și cauzele care au favorizat producerea de evenimente sau abateri disciplinare. În urma acestei analize, comandantul sau șeful ordonă măsuri de prevenire a acestor fapte.

¹³ I. Dragoman, C. Militaru, *7 studii de drept internațional militar*, Editura Lumina Lex, București, 2003, p.203.

¹⁴ Regulamentul disciplinei militare a acordat un întreg capitol, Capitolul VII, pentru a reglementa regulile și procedurile de urmat în cadrul analizei stării disciplinei militare.

Periodicitatea analizei stării disciplinei militare este stabilită de art. 154 din Regulament:

- a) la pluton - zilnic;
- b) la companie/similar - săptămânal;
- c) la batalion/similar, regiment/similar-lunar;
- d) la brigadă/similar - semestrial, de regulă la sfârșitul etapelor de instrucție în prima decadă a lunii următoare, și când comandantul/șeful apreciază că este necesar, în cadrul ședințelor de lucru;
- e) la divizie/similar - anual, în ultima decadă a anului de instrucție, și când comandantul/șeful apreciază că este necesar, în cadrul ședințelor de lucru;
- f) la instituțiile militare de învățământ - la sfârșitul fiecărui an de învățământ și când comandantul apreciază că este necesar, în cadrul ședințelor de lucru;
- g) la statele majore ale categoriilor de forțe ale armatei, la comandamentele de armă - anual și când comandantul/șeful apreciază că este necesar, în cadrul ședințelor de lucru.

În general, analiza stării disciplinei militare cuprinde¹⁵: a) activitatea desfășurată de către comandantul/șeful unității militare pentru îndeplinirea atribuțiilor funcționale, cunoașterea și aplicarea la timp a prevederilor actelor normative, în scopul dezvoltării răspunderii militarilor; b) organizarea și executarea controalelor pe linia disciplinei militare, măsurile luate și modul de rezolvare a neregulilor constatate pe timpul acestora; c) eficacitatea măsurilor întreprinse și a analizelor efectuate în scopul prevenirii abaterilor disciplinare și evenimentelor; d) cunoașterea și aplicarea cerințelor rezultate din prevederile actelor normative ce reglementează activitatea din unitatea militară privind păstrarea bunurilor armatei, precum și pentru prevenirea pagubelor materiale; e) numărul, natura și urmările evenimentelor, cauzele care le-au generat și răspunderea ce revine celor care se fac vinovați de producerea acestora; f) respectarea disciplinei rutiere; g) organizarea și executarea serviciului interior și a celui de pază, păstrarea armamentului și muniției, aplicarea măsurilor de prevenire și de stingere a incendiilor; h) respectarea programului și orarului zilnic, a ordinii interioare în subunități și în parcurile de tehnică militară, a reglementărilor în vigoare privind conduita și ținuta militarilor în toate împrejurările; i) influența exercitată de starea disciplinei militare asupra îndeplinirii planului cu principalele activități, a celui de producție și a programului de învățământ; j) cunoașterea subordonaților, a preocupărilor și a nevoilor acestora; k) modul de rezolvare a rapoartelor, propunerilor și sesizărilor, precum și asigurarea drepturilor personalului militar și civil; l) cunoașterea situației efectivelor, evidența acestora, participarea militarilor la instrucție, preocuparea pentru limitarea răspândirilor; m) respectarea prevederilor legale în vigoare cu privire la gestionarea documentelor și asigurarea protecției informațiilor clasificate; n) analiza securității și sănătății în muncă și a protecției mediului în zona de responsabilitate; o) recompensarea celor meritoși și sancționarea celor vinovați; p) alte probleme specifice.

În urma acestei analize se întocmesc și se înaintează pe cale ierarhică, rapoarte-sinteză privind starea disciplinei militare. Raportul- sinteză la nivel național pentru anul de instrucție precedent este întocmit de Serviciul poliție militară din Statul Major General și

¹⁵ Tematica privind analiza disciplinei militare este prevăzută în Anexa 17 la Regulamentul disciplinei militare.

poartă denumirea de “Sinteza privind starea disciplinei militare în Armata României”.

3. Abateri disciplinare specifice

Termenul de abatere disciplinară militară este definit în Anexa 1 la Regulamentul disciplinei militare: “*abatere de la disciplina militară - faptă în legătură cu atribuțiile de serviciu și care constă într-o acțiune sau inacțiune săvârșită cu vinovăție de către militar, prin care acesta a încălcat normele legale, regulamentele militare, ordinele și dispozițiile legale ale comandanților/șefilor ierarhici*”.

Definiția preia în mare parte definiția abaterii din dreptul comun, evidențiind particularitățile date de subiectul calificat și de izvoarele care instituie obligații în sarcina subiectului.

În doctrină¹⁶ s-a definit abaterea disciplinară ca fiind „o formă a conduitei ilicite care se manifestă prin încălcarea de către militari a obligațiilor decurgând din legi, ordine și regulamente, obligații care, în totalitatea lor, alcătuiesc atribuțiile funcționale ale militarului, dar și conținutul disciplinei militare”.

Pe lângă definiția oferită în Glosar¹⁷, pentru o limitare expresă a faptelor ce constituie abateri disciplinare militare, judecate de consiliile de onoare, art. 24 din Regulament reglementează elementele obligatorii pentru ca o faptă să constituie abatere disciplinară:

1) *constituie abatere de la disciplina militară, potrivit prevederilor art. 47 - 49, sau reprezintă o încălcare a prevederilor art. 8, art. 29 lit. a) - c), lit. e) și lit. h) și art. 30 alin. 1 din Legea nr. 80/1995, cu modificările și completările ulterioare.*

Articolele 47, 48 și 49 din Regulament, reglementează expres și limitativ fapte care constituie abateri disciplinare militare, prin încălcarea normelor privind onoarea și demnitatea militară, exercitarea atribuțiilor funcționale și îndeplinirea misiunilor sau activităților.

Constituie abateri de la disciplina militară următoarele fapte care compromit onoarea și demnitatea militară: a) acordarea de recompense nemeritate sau aplicarea de sancțiuni disciplinare nejustificate subordonaților; b) împrumuturile de bani și/sau bunuri materiale de la subordonați; c) dezinformarea sau tănuirea unor fapte de indisciplină săvârșite în unitatea militară sau subunitate; d) lipsa de sinceritate sau a curajului răspunderii pentru faptele comise; e) prezentarea de rapoarte, scrisori, cereri și sesizări individuale/petiții în grup neconforme cu realitatea; f) ascunderea sau nedeclararea identității în cazul comiterii unor abateri sau refuzul de a se legitima la cererea comandanților/șefilor și superiorilor în grad sau a organelor militare de control; g) prezentarea la program sau la intrarea în serviciu sub influența băuturilor alcoolice/drogurilor/substanțelor halucinogene/substanțelor etnobotanice sau consumul acestora în timpul programului, serviciului, exercițiilor și misiunilor; h) lipsa de respect manifestată față de comandanți/șefi, superiori, egali sau inferiori în grad; i) participarea voluntară la manifestările unor comunități religioase sau organizații prin care se aduce atingere demnității militarului, statului sau națiunii române și emiterea unor opinii

¹⁶ D. Toader, *Statutul juridic al militarilor în societatea românească*, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2010, p. 167.

¹⁷ Anexa 1 la Regulamentul disciplinei militare.

discriminatorii față de grupuri de persoane sau entități sociale; j) participarea la activități cu caracter politic care au ca efect implicarea instituției militare; k) portul neregulamentar al uniformei, gradelor și însemnelor militare; l) nerespectarea regulilor de igienă individuală și colectivă; m) instigarea altor militari sau favorizarea cu intenție a acestora la săvârșirea de fapte care constituie abateri disciplinare; n) participarea voluntară la perturbarea gravă a ordinii și liniștii publice.

Constituie abateri de la disciplina militară următoarele fapte privind exercitarea atribuțiilor funcționale: a) încălcarea normelor de evaluare a performanțelor subordonaților; b) nerespectarea atribuțiilor de serviciu sau superficialitate în îndeplinirea acestora; c) neexecutarea la timp a controalelor stabilite prin reglementările în vigoare, din cauze ce țin de persoana respectivă; d) neacordarea la timp a drepturilor legale ce se cuvin personalului; e) dezinteres în perfecționarea pregătirii militare și de specialitate; f) neîntreținerea armamentului și a tehnicii din dotare; g) încălcarea reglementărilor în vigoare privind protecția informațiilor clasificate naționale, NATO și UE; h) ruperea de sigilii sau deschiderea neautorizată a corespondenței; i) introducerea sau deținerea, fără aprobarea persoanelor în drept, într-o unitate militară, la bordul unei nave ori aeronave sau în orice alt loc unde staționează militari a băuturilor alcoolice, drogurilor/substanțelor halucinogene/substanțelor etnobotanice sau a materialelor periculoase; j) introducerea uneia sau a mai multor persoane, fără aprobare, într-o unitate militară, la bordul unei nave sau aeronave, în raionul de dispunere/tabere sau cartiruire; k) manifestarea de slăbiciune și părtinire față de subordonații care comit abateri de la disciplina militară; l) încălcarea normelor de conduită militară în unitatea militară.

Constituie abateri de la disciplina militară¹⁸ următoarele fapte privind îndeplinirea misiunilor/activităților: a) neîncadrarea în programul orar al unității; b) devierea, fără motiv, de la itinerarul fixat; c) absența nemotivată de la serviciu, până la 24 de ore; d) neraportarea despre executarea ordinelor primite; e) întârzierile în executarea sau transmiterea ordinelor primite; f) încredințarea vehiculului, navei sau aeronavei altei persoane, ori părăsirea acestora fără aprobare; g) neîndeplinirea misiunii în condițiile ordonate; h) sustragerea de la activitățile ordonate pe linie de garnizoană; i) părăsirea fără aprobare a unității militare sau a locului de dispunere/cartiruire ori a taberei; j) pătrunderea fără autorizare într-un loc cu acces limitat, semnalizat sau cunoscut în acest sens; k) sustragerea de la îndeplinirea serviciului sau de la desfășurarea activităților specifice; l) nerespectarea actelor normative specifice în domeniile protecției mediului, securității și sănătății în muncă, precum și a normelor de apărare împotriva incendiilor; m) nerespectarea actelor normative specifice din domeniul informării și relațiilor publice referitoare la condițiile de acordare de către personalul Ministerului Apărării Naționale a interviurilor și declarațiilor de presă către reprezentanții mass-mediei civile.

Legea nr. 80/1995¹⁹ prevede care sunt principalele îndatoriri ale militarilor: a) să fie loiali și devotați statului român și forțelor sale armate, să lupte pentru apărarea României, la

¹⁸ ”Din punct de vedere subiectiv-al militarului- disciplina militară constituie o obligație juridică de sinteză, care însumează și rezumă, în esență, totalitatea obligațiilor asumate prin depunerea jurământului militar.”, L. Georgescu, *op. cit.*, p. 82.

¹⁹ Art. 8 din Legea nr. 80/1995.

nevoie până la sacrificiul vieții, să respecte și să apere valorile democrației constituționale; b) să respecte jurământul militar și prevederile regulamentelor militare, să execute întocmai și la timp ordinele comandanților și ale șefilor, fiind responsabili de modul în care îndeplinesc misiunile ce le sunt încredințate. Cadrelor militare nu li se poate ordona și le este interzis să execute acte contrare legii, obiceiurilor războiului și convențiilor internaționale la care România este parte; neexecutarea ordinelor în aceste condiții nu atrage răspunderea penală și civilă a subordonaților; c) să prețuiască onoarea și gloria de luptă ale forțelor armate ale României, ale armei și unității din care fac parte, precum și demnitatea gradului și a uniformei militare pe care le poartă; d) să-și perfecționeze pregătirea profesională, să asigure instruirea temeinică și educarea subordonaților și să apere drepturile acestora; e) să acționeze pentru întreținerea regulamentară și menținerea în stare de operativitate a tehnicii și armamentului și pentru folosirea și administrarea eficientă a bunurilor din dotare; f) să păstreze cu strictețe secretul militar, de stat și de serviciu, precum și caracterul confidențial al unor activități și documente.

Cadrelor militare în activitate au obligația să participe la misiuni în afara teritoriului statului român, în funcție de cerințele Ministerului Apărării Naționale, pentru îndeplinirea obligațiilor asumate de România prin convenții și tratate internaționale.

Art. 29 din Legea nr. 80/1995 prevede restrângerea exercitării unor drepturi și libertăți, în conformitate cu art. 53 din Constituție, pentru cadrele militare în activitate. Nerespectarea unora dintre aceste restrângeri, la care face referire art. 24 alin.(1) lit.a) din Regulament, constituie abatere disciplinară: a) opiniile politice pot fi exprimate numai în afara serviciului; b) exprimarea în public a unor opinii contrare intereselor României și forțelor armate nu este permisă; c) condițiile în care cadrele militare în activitate vor putea să prezinte public informații militare se vor stabili prin ordin al ministrului apărării naționale; e) constituirea în diferite forme de asociere cu caracter profesional, tehnico-științific, cultural, sportiv-recreativ sau caritabil, cu excepția celor sindicale ori care contravin comenzii unice, ordinii și disciplinei specifice instituției armatei, este permisă în condițiile stabilite prin regulamentele militare; h) cadrele militare în activitate se pot deplasa în străinătate în condițiile ce se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale.

Prin încălcarea interdicțiilor stabilite de art. 30 din Legea nr. 80/1995 se săvârșesc de asemenea abateri disciplinare. Reglementările legale²⁰ prevăd obligația cadrelor militare în activitate de a nu efectua activități care contravin demnității, prestigiului și normelor de comportare ce decurg din calitatea lor de cadre militare.

Din această enumerare, înțelegem că nicio faptă care nu se regăsește în reglementarea articolelor precizate nu poate fi considerată abatere disciplinară militară, cu excepția faptelor prevăzute pentru abateri disciplinare grave, pe care le vom analiza ulterior.

2) *nu a constituit temeiul aplicării unei alte sancțiuni disciplinare prevăzut de art. 60 alin. (3)* care stabilește că sancțiunea disciplinară pentru cadrele militare se aplică în termen de cel mult 6 luni de la data săvârșirii și că, în cazul faptelor continue, termenul curge de la data încetării acțiunii sau inacțiunii, iar în cazul faptelor continuate, de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni.

²⁰ Art. 30 alin.(1) din Legea nr. 80/1995.

3) a fost săvârșită în urmă cu cel mult 6 luni;

Termenul de prescripție a acțiunii disciplinare este stabilit la 6 luni de la data săvârșirii faptei. După acest termen, susceptibil de suspendare sau întrerupere, acțiunea disciplinară va fi respinsă ca prescrisă.

4) nu constituie cauză de trimitere în fața consiliilor de judecată.

Așa cum am arătat anterior, pe lângă faptele ce constituie abateri disciplinare, sunt prevăzute și fapte care constituie abateri disciplinare grave.

Regulamentul²¹ definește, având la bază abaterea disciplinară, și abaterea disciplinară militară gravă, prin care se înțelege abaterea care are ca efect producerea unor disfuncții majore în activitatea structurii militare, afectarea în mod esențial a imaginii instituției militare, a ordinii și disciplinei militare sau lezarea semnificativă a demnității și onoarei militare.

În Glosar²² găsim explicația unor termeni și sintagme folosite în această definiție. Astfel, disfuncția majoră presupune aducerea structurii militare în imposibilitatea de a-și îndeplini misiunile și activitățile din domeniul de responsabilitate stabilit conform legii. În același sens, lezare semnificativă constă în ofensă sau prejudiciu grav adus demnității și onoarei militare.

Faptele care constituie abateri disciplinare grave sunt prevăzute expres și limitativ de art. 25 alin. (1) din Regulament: a) aducerea unor grave prejudicii onoarei și demnității militare, constatate de către consiliile de onoare; b) cauzarea sau favorizarea producerii unui eveniment ca urmare a neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu; c) participarea voluntară la perturbarea gravă a ordinii și liniștii publice; d) participarea la mitinguri, demonstrații, procesiuni sau întruniri cu caracter politic ori sindical; e) comiterea de abateri grave de la prevederile regulamentelor militare sau ale altor dispozițiile legale; f) aderarea la culte religioase care, potrivit legii, contravin normelor de păstrare a ordinii publice, precum și la cele care încalcă bunele moravuri sau afectează exercitarea profesiei; g) dezinteresul în îndeplinirea atribuțiilor și sarcinilor de serviciu care se materializează prin acordarea calificativului "necorespunzător" în două aprecieri de serviciu anuale consecutive; h) aderarea la partide, formațiuni sau organizații politice, precum și desfășurarea propagandei, prin orice mijloace, în favoarea acestora ori a unui candidat independent pentru funcții publice; i) depunerea candidaturii pentru a fi aleși în administrația publică locală, Parlament ori în funcția de Președinte al României; j) declararea sau participarea la grevă; k) încălcarea reglementărilor privind cumulul de funcții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale; l) încălcarea prevederilor art. 30 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 80/1995, care instituie interdicția cadrelor militare de a fi asociat unic ori să participe direct la administrarea sau conducerea unor organizații ori societăți comerciale, cu excepția celor numite în consiliile de administrație ale regiilor autonome și societăților comerciale din subordinea Ministerului Apărării Naționale, din cadrul industriei de apărare sau în legătură cu aceasta.

Pentru a constitui abatere disciplinară gravă, faptele prevăzute mai sus trebuie să

---

²¹ Art.21 din Regulament.

²² Anexa 1 la Regulamentul disciplinei militare.

întreună cumulativ două condiții²³: 1) nu a constituit anterior temeiul aplicării unei alte sancțiuni disciplinare; 2) nu s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii disciplinare prevăzut de art. 60 alin. (3). Termenul de prescripție, așa cum am arătat și în cazul abaterilor disciplinare simple, este de 6 luni de la săvârșirea faptei ce constituie abatere disciplinară.

Regulamentul consacră²⁴ principii fundamentale pentru răspunderea disciplinară. Astfel, abaterea disciplinară este unicul temei al răspunderii disciplinare. Sancțiunile disciplinare se aplică numai după probarea vinovăției militarului în cauză, operând principiul prezumției de nevinovăție. De asemenea, este reglementat și principiul unicității sancțiunii disciplinare militare. Astfel, pentru o singură abatere disciplinară se aplică o singură sancțiune. În cazul pluralității de fapte, se stabilește pentru fiecare o sancțiune, dar se aplică cea mai severă dintre ele.

Acknowledgments: Această lucrare a fost finanțată din contractul POSDRU/159/1.5/S/141699, proiect strategic ID 141699, cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

I. Dragoman, C. Militaru, 7 studii de drept internațional militar, Editura Lumina Lex, București, 2003

L. Georgescu, Răspunderea disciplinară a militarilor, în "Revista română de dreptul muncii", nr. 3/2009

D. Toader, Statutul juridic al militarilor în societatea românească, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2010

Legea nr. 80/1995- statutul cadrelor militare

Regulamentul disciplinei militare, aprobat prin Ordinul ministrului Apărării Naționale nr. 64/2013

Ordinului ministrului Ministerului Afacerilor Interne nr. 116 din 24 iulie 2013 privind reglementarea unor măsuri în domeniul regimului disciplinar al militarilor din Ministerul Afacerilor Interne

Ordinului ministrului administrației și internelor nr. 400/2004 privind regimul disciplinar al personalului din Ministerul Afacerilor Interne

²³ Prevăzute la art. 25 alin. (2) din Regulamentul disciplinei militare.

²⁴ Atât în art. 60 cât și în art. 61.